

VIKUSKIFTI

22. SEPTEMBER 2017

Oddagrein
Eirikur Lindenskov
blaðstjóri

Heldur eina skipan enn stöðuga óvissu

Eftir orðaskiftið á tingi týsdagin um fiskivinnunýskipanina er ekki nógv nýtt at frætta – tíansheldur vón fyrri breiðari semju um eina nýggja fiskivinnunýskipan. Nógv bendir tí á, at samgongan einsamøll fer at atkvøða nýskipanina ígjøgnum.

Sjálvandi er møguleiki fyrri, at viðgerðin í vinnunevndini fer at flyta okkurt, men tá stöðan er so fæstlæst – bæði í samgongu og í andstøðu – sum hon tykist vera, so broytist valla nakað.

Tað er ikki nógv væl telvað politiskt, at einki skal bera til. Fyri 11 árum síðni vóru tað Sambandsflokkurin, Fólkalfokkurin og Javnaðarflokkurin, sum søgdu upp veiðiloyvini til 1. januar 2018. Hetta átti at forplikað hesar flokkar – sjálvandi meira, tá teir eru í samgongu – at gjørt nakað við tað. Tað er ilt at vita, hvat eitt nú Sambands-

flokkurin hevur hugsað sær, tá hann hevur gjørt so lítið fyrri at loysa málið, meðan hann sat við landsins leiðslu. Helst hevur trupulleikin verið Fólkaflokkurin, sum ikki hevur fingið tað, sum hann hevur viljað.

Og tá reiðarar gremja seg um tað, sum teir missa sambært nýggja uppskotinum, hjá Høgna Hoydal, so er tað ikki rætt. Eingin missir nakað, tí øll hava longu mist alt, tí tað hava áðurnevndu flokkar gjørt av fyrri 11 árum síðani. Á nýggjárinum »eigur« eingin rættindi til nakað sum helst. Tí verður øll útluting nýggj útluting. Tað er ein ógvuliga marghátligur máti at reka politikk uppá, um man heldur, at við einki at gera, so gongur tað nokk. At leingja loyvini, tí at politiska skipanin ikki hevur megnað sína uppgávu, tað er ikki gott nokk.

Og tað er heldur ikki optiált, at ein

samgonga einsamøll skal atkvøða eina so grundleggjandi nýskipan ígjøgnum.

Men søgan vísir okkum tó, at fyrri tað um ein samgonga ger tað einsamøll, so merkir tað ikki, at næsta samgonga fer at broyta alt aftur til tað gamla. Her kunnu vit bara taka pensjónsforskingina og flatskattin hjá undanfarnu samgongu sum dømi. Móttstøðan hjá táverandi andstøðu var gróthørð. Nú er tann andstøðan samgonga, og eingin tosar um at rulla hasar nýskipanirnar afturaftur. Tvørturímóti!

Helst verður tað á sama hátt við fiskivinnunýskipanini. Gamaní, er okkurt heilt galið, so verður tað justerað. Men endin kann eins væl verða, at øll verða fegin um, at vit um ikki annað fáa eina skipan at virka eftir, heldur enn at óvissan skal galda í fleiri ár afturat.

HAVSTOVAN

Støðan hjá sjófugli batnað

Støðan hjá føroyska sjófuglinum er nógv batnað seinastu tvey árin – eftir 15 sera vánalig ár skrivar Havstovan.

Í nýggjari grein, prentað í tíðarritinum Frontiers in Marine Science, verður víst á, at vindharði veturin 2014-2015 er helst ein orsök til betraðu lívskorini hjá sjófugli.

Nýggj tøkni ger tað møguligt at fylgja ferðingini hjá sjófugli. Við hesum sæst, at fleiri sløg av sjófugli frá bjørgum kring alt Norðuratlantshavið sita á opnum havi sunnan fyrri Grønland stóran part av vetrinum. Havumhvørvið um veturin á hesum opnu leiðum gera av, hvussu tað hilstast hjá t. d. føroysku rituni at fáa pisur summarið eftir. Tað kann broytast nógv frá ári til annað, og møguligt er at spáa um eyðmerktar havfrøðiligar broytingar eitt til tvey ár frammanundan.

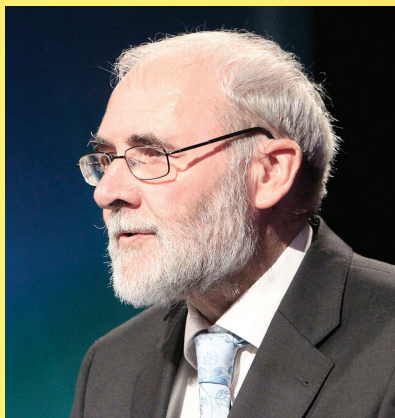
Í grein í fjør spáddi Havstovan, at kaldi og vindharði veturin 2014-2015 fór at føra til betri taðing av sjónum, meira gróður, stórri nøgd

av reyðæti og tiskil helst meira føði til bæði sjófugl og fisk.

Les eisini blaðið

Í blaðnum...

Vit samtyktu okkara stjórnarskrá í 1662

Zacharias Wang
síða 29

14. september – martýriumsdagurin 2017

Virgar Dalsgaard
síða 30

Stefan hevur lært tað nú

**Man hevur ta mein-
ing, sum man verður
betaltur fyrri at
hava...**

Tað er ikki neyðugt altíð at gera tingini so innviklað. Spyr ein sakførara, og tú fært tað svar, sum tú betalur fyrri. Politikarar meina tað, sum tað passar teimum best at meina í tí umhvørvinum, teir eru beint nú.

Tú skalt bara meina tað, sum tú fært pengar fyrri at meina – ella tað sum passar best her og nú. Og alt kann keypast.

Men hinvegin. Øll kunnu skifta meining – hugsa bara um gitnu oriðini hjá Jens Otto Kragh: »Man har et standpunkt, til man ta'r et nyt...«

Her eru tvey brot, sum vísa tað, sum stjórin í Reiðarafelagnum helt, tá hann ikki var stjóri í Reiðarafelagnum:

»Ein friur marknaður fyrri náttúruutilfeingi hevði loyst upp fyrri øllum hesum bindingum og gjørt fiskiveiðu nógv meira produktiva. Tí er avgerandi neyðugt at fáa ein frian marknað fyrri náttúruutilfeingi at virka í Føroyum, har tað almenna, sum varðar av fólksins ognum, selur fiskin í sjónum fyrri maknaðarprís. Hetta hevði tikið grundarlagið undan samgonguni millum seráhugabólkar- nar í fiskivinnuni og hevði gjørt tað politiskt møguligt at loyst bindingarnar, sum eru á fiskivinnuni. Harvið hevði verið møguligt

at tryggjað rættin hjá teimum, sum keypa náttúruutilfeingi á einum fríum marknaði, til at fingið tað til høldar á tann hátt, teimum lystir, virkað tað á tann hátt, teimum lystir, og selt tað har, teimum lystir.«

Jóannes Jacobsen og Stefan í Skorini, Á veg móti einum sjálvberandi búskapi (2010)

»Ein samanrenning millum politiskar bólkar, arbeiðsgevarar og verkafólk í fiskivinnuni hava hildið bygnaðinum í fiskivinnuni føstum við serskipanum og serligum stuðli, ið hevur forðað fyrri nógv stórri avkasti í fiskivinnuni, og hevur forðað fyrri burðardyggari veiði, umframt at aðrar vinnur ikki hava kunnað kappast við serskipanirnar í fiskivinnuni.«

Úr búskaparkanningini, sum Jóannes Jacobsen, Ph.d í búskaparfrøði og Stefan í Skorini, samfelagsfrøðingur gjørdur fyrri Norðuratlantshólin á Fólkatíngi

Sosialurin

Tel. 341800
www.sosialurin.fo

Ábyrgdarblaðstjóri:
Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

Blaðstjóri:
Barbara Holm
barbara@sosialurin.fo

Fyrirskaststjóri
Jonhard Hammer
jonhard@sosialurin.fo

Marknaðardeild
lysing@sosialurin.fo

Stovnaður: 1927
Prent: Prentmiðstöðin